

REFERAT

Løpenr.: 37574/19
Saknr.: 13/2094-129
Ark.nr.: L00SAKSARKIV
Saksbeh...: Anne Øvrejorde Rødven
Dato: 13.6.2019

GJELDER:
Referat regionalt planforum 13.juni 2019

MØTESTED: Fylkeshuset i Tromsø, Strandveien 13, fylkesrådssalen i 5. etasje
DATO: 13.6.2019
VARIGHET: 1015-1330

Til stede på møtet:

Björg Kippersund, planavd. Troms fylkeskommune, (møteleder)	Fra Salangen kommune:
Anne Øvrejorde Rødven, planavd. Troms fylkeskommune (referent)	Reidar Berg, teknisk sjef
Oddvar Brenna, fagkoordinator areal, Fylkesmannen i Troms og Finnmark	Inge Fredheim, skogbrukssjef
Anita Andreassen, NVE	Tor J Jenssen, avdelingsingeniør
Silje Hovdenak, Sametinget	Johan Gamnes, ingeniør, kart og oppmåling,
Stine Havelin, Statens vegvesen	Ingrid Helene Frantzen, kommune- og samfunnsplanlegger
Helga Elisabet Instanes, Statens vegvesen	
Stine Larsen Loso, ass stabssjef/plansjef Troms fylkeskommune	Fra Lavangen kommune:
Martha Stalsberg, samferdsel og klima, Troms fylkeskommune	Erling Hanssen, Rådmann
Eivind Høstmark Borge, friluftsliv, Troms fylkeskommune	Christian Ekeland, Prosjektleder plan & Næring
	Odd Elling Christensen, avd. Ingeniør

Sakliste:

Sak 1. Salangen og Lavangen kommuner – kommuneplanens arealdel (KPA)

Salangen og Lavangen kommuner skal i gang med utarbeidelse av kommuneplanens arealdel. Kommunene tenker å samarbeide om dette arbeidet. Arbeidet er i en tidlig fase og de ønsker innspill og gode råd til både prosess og innhold

Innledning ved Lavangen kommune

Nåværende plan ble vedtatt i 1994, kommunen startet rulleringsarbeidet i 2012 men pga bemanning og endringer i lovverk ble ikke arbeidet fullført. Ser mange like problemstillinger og sammenfallende grense med Salangen og ønsker derfor å jobbe og tenke litt i lag. Arbeid med kommuneplanens samfunnsdel er nylig startet opp. Varslet oppstartet i 2010.

Innledning ved Salangen kommune

Kommuneplanens arealdel er fra 1995. kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2018, felles planprogram fastsatt i 2016. Har hatt flere forsøk på oppstart av KPA-arbeidet, bl.a i samarbeid med Ibestad.

Innspill:

- Om nytt oppstartsvarsel og planprogram:
 - Til Salangen: Melding om stadfestet planprogram er ikke mottatt, skal sendes de som har gitt uttalelse.
 - Med tanke på medvirkning skader det ikke å melde oppstart på nytt, formelt er oppstart varslet og ok.
 - Se gjerne om planprogrammet er dekkende mtp emner som skal drøftes i planarbeidet.
 - Oppdater føringer og lovverk som er viktig for planarbeidet.
 - Oppdatering av framdriftsplan er greit å ta med.
 - Se gjerne på eksempler fra andre kommuner: Dyrøy kommune sitt planprogram med opplegg for konsekvensutredning (ligger på hjemmesiden til kommunen). Andre gode eksempler er fra Tranøy og Bardu kommuner.

- Generelt:
 - Salangen og Lavangen har gjort mye bra planarbeid som kan bygges videre på i det videre planarbeidet.
 - Forventninger og krav er stort i KPA. Spørsmålet er hva er godt nok for en liten distriktskommune..
 - Nye nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging ble lansert 14.mai i år. Ikke så mye endringer fra 2015. FN's bærekraftsmål er tatt inn.
 - Statlige planretningslinjer for samordnet bolig- areal- og transportplanlegging (SBAT) er viktig. Her er mål om redusert utslipp sentralt. Hele landet er innlemmet i en bærekraftig tankegang. Fokus på sentrum, fortetting, utfordringer med transport/trafikk. Dette er viktig også i distriktet med tanke på bosettingsmønster, arealbruk. Vurder allerede bebygde areal → arealstatistikk. Hva slags arealbehov en har, hvordan utnytte struktur en har i kommunen allerede.
 - Detaljeringsbehov: klarer man å ivareta framtidige behov innenfor de arealene en har avsatt i dag og den infrastruktur en har. Er det areal i dag som ikke er aktuelle. Sjekk eksisterende arealbruk før en foreslår nye områder.

- Om LNFR-spredt:
 - Hva forventer kommunen? Hva vil kommunen ha av LNFR-spredt? Hva slags bosettingsmønster vil kommunen ha? Hva har kommunen råd til? Hvilke tjenester skal kommunen planlegge for? Skal det bo folk overalt i kommunen, eller skal man tenke fortetting? Definer gjerne sentrum; Sjøvegan og Tennevoll. Hva skal tillates av utbygging? Handler om kommunens lovpålagte krav til tjenestetilbud. Landbruk og reindrift, strandsonesvern og sikker byggegrunn er viktige hensyn å veie opp mot.
 - Utfordring: Folk som ønsker å bygge i kommunen har en tilknytning til stedet og ønsker å bygge nært familie og ikke på sentrumsnære tomter.. Har ikke noe utbyggingspress. Politikerne ønsker å strekke seg langt og ønsker å tillate utbygging der folk vil bygge.

- Hensynssone landbruk har definert en rekke områder som ikke er dyrkbart. Fjorden er i ferd med å bli avfolket. Ser ikke at utbygging/dispensasjoner skal bli noe stort problem. To nye bygg i året.
 - Det kan lages enkle retningslinjer for utbygging i LNFR. Definer hva kommunen vil ha, og hvorfor.
 - Med tanke på hensynssone landbruk handler det om å gjøre en grundig vurdering og veie ulike hensyn opp mot hverandre.
 - Landbruk; Dagens bruk og drift kan endres, dette må tas høyde for i planleggingen
 - Fylkesmannen ønsker å unngå utbygging på dyrkbar mark og produktiv skog.
 - Et tips: Se på utkast for kartlegging fra Dyrøy fra tidligere planforum. Gikk gjennom kommunen og kartla hvor folks behov i kommunens er i dag. Hvor bor folk, hvor finnes infrastruktur i dag. La ut forslag til LNFR-spredd. Konkret diskusjon i planforum
 - Utbyggingstakt må tas med i vurderingen, det er ikke sikkert en trenger nye kommunale boligfelt.. bruke den infrastruktur som finnes.
 - Se gjerne på planbestemmelser i Bardu kommune. Kriterier for LNFR-spredd. Fin presentasjonsform med linker til områder i plankart i bestemmelser.
 - Begrens sone, ikke hensiktsmessig at områdene blir for store
 - Dyrkbar mark (ikke bare dyrket) skal også tas med i kartfesting av landbruksinteresser.
 - De arealene som er brukbar er stort sett tatt i bruk. Nå ønsker bønder å flytte landbruk utover i utmarka dermed konflikt med reindriftsinteresser.
- Reindrift
- Salangen har en stor utfordring med fritidsbebyggelse. Mye dispensasjoner. Folk ønsker hytter der de har tilknytning. Ofte konflikt med reindrift. Det kommer ikke klart fram hva slags behov reindrifta har, virker som alt er like viktig. Vanskelig å avsette areal der hyttebygging er tillatt og reindrift ikke er viktig. Kommunen har store forventninger til at en regional plan for reindrift kan hjelpe. Kan en reindriftsplan ta inn andre hensyn, bl.a. landbrukets behov for utvidelser hadde det vært bra. Kniving, stygge ytringer osv er ofte tilfelle i dag.
 - Kommunen må ha en åpen dialog med distriktene. Forventer medvirkning.
 - Kalvingsområder og flyttleier er mest sårbart
 - Flyttlei inntegnet i kartet er ikke absolutt, men diskuterbar. Kan f.eks. vises som en pil med sone rundt. Vanskelig utfordring for kommunen og forvaltningen med forståelse for at en slik tegning ikke er absolutt. Har ikke en fasit for hvordan dette skal gjøres.
 - Regional plan for reindrift.
 - Planprogram er nylig vedtatt. Vil ta tid, optimistisk tidsskjema om at vi er ferdig innen to år.
 - Har tatt høyde for at det KAN komme en planbestemmelse, kartfesting av områder er vanskelig. Klimaendringer kan gi behov for andre områder enn tidligere.
 - Det er gjort en inngrepskartlegging som sier hva slags inngrep som har betydning for reindrifta. Ligger på fylkeskommunens hjemmesider [her](#).
 - Ønsker en balansert bruk av områdene i Troms, reindrifta skal ivaretas sammen med andre interesser; energi, hyttebygging..

-
- Planarbeidet tas opp i planforum, og kommunene vil bli invitert til seminar/konferanser.
 - Kart:
 - Reindriftskartene er vårt utgangspunkt og det beste vi har.
 - «Kilden» har de kartene som brukes mtp reindrift (NIBIO).
 - Utgangspunkt for arealbrukskartene er arealkvalitet, det vil si at området kan brukes til reindrift.
 - Reindrift har en driftsform som kan ha behov for endring av areal fra år til år og er svært arealkrevende. Å kvittere ut noen areal er krevende, men mulig gjennom god dialog med distriktet. Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet men distriktenes innspill og mening er viktig.
 - Sametinget er opptatt av det folkerettslige ifht reindrift. God og tidlig dialog med distriktet er viktig.
 - Samlet/total belastning for distriktet er viktig og må vurderes, kan være grunnlag for innsigelse. Synliggjør hva som har skjedd i dialogen, om distriktet er uenig i arealforslag, synliggjør dette. Planveileder fra sametinget sier mye om forventninger til planleggingen.
 - Å tenke helhetlig er viktig i kpa, ikke bare de konkrete hyttefeltene
 - Fast bosetting vektlegges tungt ifht andre interesser.
- Kulturminner
- Sametinget har innsigelse i spansdalen, fikk en løsning. Har en kulturminneseksjon som er hjelpelige.
- Bolig
- At kommunen har en boligpolitikk er viktig. Må vite noe om framtidige behov. Husbanken er hjelpelig på området.
- Dispensasjonspraksis
- Lite oppdaterte planer som ikke ivaretar det reelle utbyggingsbehovet gir dispensasjonssaker. En avveining av ressursbruk om en skal utarbeide bestemmelser for dispensasjoner ved lite utbygging. Dyrøy og Bardu har bestemmelser om dispensasjonspraksis i KPA.
- Statens vegvesen
- Ved spredt boligbygging må en tenke på trafiksikkerhet, trygg skolevei (4 km er grensen for skolekyss). Tenk også avstander til fritidsaktiviteter. Hvor er det behov for gang og sykkelvei?
 - Problemstilling i dispensasjonssaker er manglende gang/sykkelvei.
 - Trygghet og bolyst henger sammen.
 - Hvis arealavklaringa gjøres i KPA trenger man ikke to saker i form av dispensasjon og søknad om avkjørsel.
 - Hvor stor trafikken er på veien, er avgjørende.
- NVE
- Lavangen og Salangen berøres av skredfare og flom. Steinsprang og jordskred på slakteanlegg for laks senest nå i helga. Dette lå innenfor aktsomhetssonen.
 - Anbefaler at det legges på en hensynssone for fareutsatte områder.
 - Grunnforhold; anbefaler en generell bestemmelse om fare for kvikkleire.

- Ta direkte kontakt med NVE så kan vi se på kartene i lag.
 - Se Retningslinjer; H-518, samfunnssikkerhet i arealplanlegging
- Kulturminner
- Salangen har kulturminneplan under utarbeidelse. Lavangen har kulturminneplan, gode dokument som utgangspunkt for den videre planleggingen.
 - At planen ikke er avklart etter kulturminneloven må tas inn som generell bestemmelse.
 - Se på prosjektet Kulturminnekompetanse i kommunene (KIK)
 - Alle automatisk freda kulturminner må legges inn i kartet med hensynssone
 - Ta kontakt med Randi Ødegard på kulturarvavdelinga i fylkeskommunen ved spørsmål.
 - Sametinget kulturminneseksjon er også behjelpelige.
- Friluftsliv
- Kartlegging og verdisetting av friluftsområder er gjort, dette er veldig bra. Kartlagte områder var store i utgangspunktet, nå gjøres mer detaljerte kartlegginger nært der folk bor. Dette er et fint utgangspunkt for fastsetting av hensynssoner.
 - Prosjektet *læring i friluft* har fokus på utetid i skolegården og sikring av nærområder.
 - Midtre Hålogaland friluftsråd har fått midler til digitalisering av stier og løyper. Noe som er et godt utgangspunkt for arealplanleggingen.
 - Statlig sikring av friluftsområder; ingen i Lavangen og Salangen enda. Kan utløse midler for sikring av områder for allmennheten gjennom årlige bevilgninger. Søk gjerne i samarbeid med TFK og friluftsrådet.
 - TFK skal lyse ut flere millioner i løpet av de neste ukene til tilretteleggingstiltak for bærekraftig besøksforvaltning.
 - Viktig å ta inn friluftsområder i KPA, innsatsområder og arealprioriteringer.
 - Lavangen har store utfordringer med turister og tilrettelegging, stadig økende. Evig diskusjon om ansvar og drift..
- Konsekvensutredning (KU)
- Sektormyndigheter/sectorlover gir innspill til hva som er beslutningsrelevant og godt nok kunnskapsgrunnlag.
 - KU-forskriften bl.a. sier mye om hvilke tema en må ta med i vurderinger.
 - Framdrifta er sårbare i slike prosesser, kommunene må gjøre en vurdering av om de kan gjøre arbeidet med KPA og KU selv mtp ressurser.
 - KU, utfordring mtp reindrift. Kan være aktuelt å leie inn kompetanse på dette området.
 - Avbøtende tiltak og forslag til bestemmelser er viktig å få med i bestilling av KU.
 - KU er en oppgave som løper under hele planprosessen, husk at den må inneholde en anbefaling.
 - Dataene og vurderinger i KU må være etterprøvbart. Sammenstill konklusjon. Hvis et område tas inn til tross for at KU ikke anbefaler må begrunnes godt nok. Konklusjoner og avbøtende tiltak må tas inn.

-
- Bestilling av KU bør også inneholde krav til metodikk,
 - Omfanget av arbeidsinnsats; vurder hvilke utredninger som er godt nok for gode beslutninger.
 - NB. SVVs håndbok for KU ivaretar ikke samlet belastning for reinbeitedistriktet.
- Annet:
- Scooterløyper fastsetter gjennom lokal forskrift. KPA er ikke arenaen. Måselv og Lenvik har nylig vedtatt lokale forskrifter om motorferdsel. Et krav; kartlagt og verdisatt friluftsområder.
 - KMD: www.planlegging.no er beste kilde til veiledere og retningslinjer. Her er alt oppdatert. Vurder hva som er aktuelt for deres kommune.
 - Siste side av nasjonale forventinger oppsummerer viktige statlige føringer

Kom gjerne igjen til planforum før planen legges ut til høring! Og ta gjerne direkte kontakt med sektormyndigheter underveis for avklaringer.

Tromsø 24.6.2019, AØR

Vedlegg 1. Innspill fra GIS-koordinator, Troms fylkeskommune (e-post)

Vedlegg 2. Innspill fra Direktoratet for mineralforvaltning (e-post)

Vedlegg 1. Innspill fra GIS-koordinator, Troms fylkeskommune (e-post):

PLANKARTET

- Har kommunen digitalt plankart i sosi-format av gjeldende kommuneplan? Denne bør leveres Kartverket slik at den kan legges i deres databaser og gjøres tilgjengelig for Norge Digitalt parter i henhold til *Kart og planforskriften*.
- Skal kommunen konstruere plankartet selv? Ta gjerne kontakt med fylkeskommunen for å diskutere effektive prosedyrer for dette.
- Omfang av hensynssoner for flom og skred. NVE sentralt v/Peer Sommer Erichson anbefaler å benytte hensynssoner i plankartet kun der aktsomhetsområder/faresoner berører byggeområder. Forsøk å avklare dette med NVE regionalt.
- Ta stilling til hvordan *reguleringsplaner som fortsatt skal gjelde* framstilles i plankartet.
- Bruk av *arealbruksstatus*. Ta utgangspunkt i gjeldende plan. Nye utbyggingsområder i forhold til gjeldende plan skal kodes som: «Framtidig» selv om området skulle vært utbygd gjennom dispensasjon jf spørsmål fra Karlsøy kommune 13.12.2018

GENERELT

- **Bratthet.** Benytt info om bratthet i planlegging av nye boligområder. Bygging i bratt terreng er i konflikt med flere hensyn som UU, landskap og er ikke minst kostnadsdrivende. Se SINTEF sin veileder om boligbygging i bratt terreng for mer informasjon:
<http://www.sintefbok.no/Product.aspx?sectionId=65&productId=1102&categoryId=25>
og dessuten eget kartlag i TromsAtlas som referer til terskelverdier definert i veilederen.
- **Silingskriterier.** Anbefaler kommunen å vurdere silingskriterier for arealinnspill med kriterier som f.eks:
 - o maksimal avstand til skole og barnehage
 - o maksimal avstand fra eksisterende infrastruktur
 - o maksimal bratthet
- **Arealregnskap.** Oppfordrer kommunen til å føre arealregnskap for hvert enkelt arealinnspill. Hvor mange dekar dyrka mark omdisponeres ved vedtak av innspillet? Kan også utvides til å omfatte andre tema enn dyrka mark, f.eks. friluftslivsområder
- Benytt GIS-verktøy og lokalkunnskap til å gjøre rede for **bolig og fritidsboligreserve**.

OMRÅDER DER TFK KAN BISTÅ

- Automatisert konfliktanalyse av arealinnspill
- Dersom kommunen trenger en løsning for at publikum kan tegne inn innspill til arealendringer på nett, så kan vi bistå med å tilrettelegge det.

Vennlig hilsen

Fredrik Duvholt Haug
GIS-koordinator
STB Planavdelingen
Troms fylkeskommune

Telefon: +47 77 78 83 23
Mobil: +47 917 91 473
www.tromsfylke.no

Vedlegg 2: Innspill fra Direktoratet for mineralforvaltning (e-post):

Viktige føringer for mineralressursar i planarbeidet

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, heter det at Norge har viktige mineralressurser som kan gi grunnlag for verdiskaping og arbeidsplasser. Regional og kommunal planlegging er et viktig verktøy for å sikre tilgjengelighet til mineralforekomster som kan være aktuelle framtidige uttak, samtidig som miljø- og samfunnshensyn ivaretas. Mineraluttak har lang tidshorisont, og det er behov for større forutsigbarhet knyttet til investeringer, uttak og opprydding.

Uttak av byggeråstoffer (pukk, grus, sand) til bygge- og anleggsformål med korte transportavstander og reduserte klimagassutslipp, er viktig. God arealplanlegging kan bidra til dette. I tillegg er det viktig at mineralske masser av god kvalitet gjenvinnes som byggeråstoffer, der dette er mulig. Dette kan redusere presset på bynære grus- og pukkressurser og behovet for massetransport. En helhetlig vurdering av massehåndtering i plansammenheng kan være et nyttig virkemiddel for å avklare dette.

Regjeringens forventninger

Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

Innspill til arealplanleggingen

På grunnlag av de nasjonale forventningene ønsker DMF at kommunene i arealplanleggingen

- skaffer seg oversikt over kommunenes mineralressurser, og utreder behov og tilgang til byggeråstoff for kommende byggeprosjekter. Norges Geologiske Undersøkelse (NGU)^[1] har kartlagt og beskrevet mineralske forekomster av ulik verdi i Norge, dette er et godt grunnlag i dette arbeidet.
- skaffer seg oversikt over uttak i drift, og samrår med tiltakshaver om planene fremover og tar høyde for dette med egnede arealformål.
- Skaffer seg oversikt over masseuttak som er avviklet. Her bør det utredes hvor mye av mineralressursene som gjenstår, behovet for disse massene, og mulighetene for utvinning i kommende planperiode. DMF anbefaler av prinsipp at man driver ut en ressurs optimalt før man åpner nye masseuttak, dette er bærekraftig mineralforvaltning og man unngår unødige terrenginngrep.
- sikrer og synliggjør forekomster og uttak med mulighet for fremtidig utvinning hvis disse ikke kan avsettes til råstoffutvinning. Dette gjøres best ved å legge hensynssone for mineralressurser;

Hensynssone for mineralressurser

Rundskriv «Ikrafttredelse av endringer i plan- og bygningsloven og matrikkellova» datert 30. juni 2017, beskriver ny hensynssone for mineralressurser (§ 11-8):

^[1] <http://www.ngu.no/>

«Endringen åpner for at kommunene gjennom sin planlegging kan synliggjøre mineralressurser som kan være aktuelle for fremtidig utvinning, og gi retningslinjer om begrensninger av virksomhet og vilkår for tiltak for å ivareta denne interessen. Hensikten er å unngå utbygging eller tiltak som kan vanskeliggjøre senere utvinning av mineralske ressurser.»

DMF anbefaler også kommunene til å ikke legge områder for bolig, fritidsbebyggelse og opphold i nærheten av masseuttak eller forekomster som kan være aktuelle for utvinning, da dette erfaringsmessig er konfliktfullt med tanke på innsyn, støy og støv, samt transport til og fra uttak. Hensynssoner vil være et godt verktøy for å imøtekomme dette i arealplanleggingen, samt unngå at det gis dispensjoner på bekostning av en god mineralsk forekomst.

Med vennlig hilsen

Åshild Grønlien Østmoe
seniorrådgiver

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Postboks 3021 Lade, N-7441 Trondheim

BESØKSADRESSE Leiv Eirikssons vei 39, N-7040 Trondheim

SENTRALBORD +47 73 90 46 00

MOBIL +47 45 40 46 31

E-POST post@dirmin.no, **DIREKTE** ashild.ostmoe@dirmin.no

WEB www.dirmin.no